

Väljaandja: Riigikogu
Akti liik: seadus
Teksti liik: algtekst
Jõustumise kp: 05.06.2017
Avaldamismärge: RT I, 26.05.2017, 1

Välja kuulutanud
Vabariigi President
18.05.2017 otsus nr 97

Konkurentsiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

Vastu võetud 10.05.2017

§ 1. Konkurentsiseaduse muutmine

Konkurentsiseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 lõiget 1 täiendatakse pärast sõna "kõrvaldamine" sõnadega "ning kahjustamisest tekkinud nõuete menetlemine ja vastutus";

2) paragrahvi 1 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

"(3¹) Käesolevas seaduses ettenähtud tsiviilkohtumenetlusele kohaldatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.";

3) seaduse 8. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

"8. peatükk

RIIKLIK JA HALDUSJÄRELEVALVE";

4) paragrahv 54 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

"§ 54. Riikliku ja haldusjärelevalve korraldus

Konkurentsiamet teostab riiklikku ja haldusjärelevalvet käesoleva seaduse täitmise üle, välja arvatud 6. ja 7. peatükis sätestatu täitmise üle.";

5) seadust täiendatakse §-ga 61¹ järgmises sõnastuses:

"§ 61¹. Keelatud teo toimepanemise tuvastamine ja ettekirjutus

Kui Konkurentsiamet on riikliku või haldusjärelevalve käigus tuvastanud käesoleva seaduse 2. või 4. peatükiga või Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 101 või 102 keelatud teo (edaspidi *keelatud teo*) toimepanemise, peab keelatud teo tuvastamine sisalduma keelatud teo toime pannud ettevõtjale tehtud ettekirjutuse resolutiivosas.";

6) paragrahvi 63⁷ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

"(1) Ettevõtja, kelle tegevus võib seisneda keelatud teo toimepanemises ning kelle puhul Konkurentsiamet kaalub ettekirjutusega korrarikumise kõrvaldamise kohustuse panemist, võib esitada kirjalikult Konkurentsiametile taotluse omapoolse kohustuse võtmiseks (edaspidi *kohustuse võtmise taotlus*).";

7) paragrahv 78 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

"§ 78. Keelatud teo toimepanemisega tekitatud kahju hüvitamine

(1) Igähel on õigus talle keelatud teo toimepanemisega tekitatud varalise kahju hüvitamisele.

(2) Eeldatakse, et konkurentidevaheline kokkulepe või kooskõlastatud tegevus, mille eesmärk on koordineerida turul oma konkureerivat käitumist või mõjutada asjakohaseid konkurentsiparameetreid, või konkurentsivastane tegevus teiste konkurentide suhtes tekitab kahju.";

8) seaduse 9. peatükki täiendatakse §-dega 78²–78⁷ järgmises sõnastuses:

"§ 78². Keelatud teo toimepanemisega tekitatud otsese varalise kahju edasisuunamine kaudsele ostjale

(1) Eeldatakse, et kaudne ostja on tõendanud otsese ostja poolt keelatud teo toimepanemisega talle tekitatud otsese varalise kahju edasisuunamist kaudsele ostjale, kui kaudne ostja on tõendanud, et ta on omandanud keelatud teo esemeks olevaid kaupu või selliseid kaupu sisaldavaid või neist saadud kaupu.

(2) Otsene ostja on isik, kes omandab keelatud teo toime pannud ettevõtjalt keelatud teo esemeks olevaid kaupu.

(3) Kaudne ostja on isik, kes omandab keelatud teo esemeks olevaid kaupu või selliseid kaupu sisaldavaid või neist saadud kaupu käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otseselt või järgnevalt ostjalt.

§ 78³. Keelatud teo toimepanemisega tekitatud otsese varalise kahju edasisuunamine kaudsele tarnijale

(1) Eeldatakse, et kaudne tarnija on tõendanud otsese tarnija poolt keelatud teo toimepanemisega talle tekitatud otsese varalise kahju edasisuunamist kaudsele tarnijale, kui kaudne tarnija on tõendanud, et ta on võõrandanud keelatud teo esemeks olevaid kaupu või selliseid kaupu sisaldavaid kaupu.

(2) Otsene tarnija on isik, kes võõrandab keelatud teo toime pannud ettevõtjale keelatud teo esemeks olevaid kaupu.

(3) Kaudne tarnija on isik, kes võõrandab keelatud teo esemeks olevaid kaupu või selliseid kaupu sisaldavaid kaupu käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otsesele või eelnevale tarnijale.

§ 78⁴. Keelatud teo toime pannud solidaarvõlgnike vastuväited ning omavahelised suhted

(1) Kui keelatud teo toime pannud solidaarvõlgnik on väikese või keskmise suurusega ettevõtja, peab ta kohustuse täitma üksnes oma otsese ja kaudse ostja ning otsese ja kaudse tarnija ees, kui:

1) tema turuosa asjaomasel kaubaturul oli keelatud teo toimepanemise ajal väiksem kui 5 protsenti ja

2) võlaõigusseaduse § 65 lõike 1 kohaldamine muudaks ta püsivalt maksejõuetuks.

(2) Väikese või keskmise suurusega ettevõtja käesoleva paragrahvi tähenduses on vähem kui 250 töötajaga majandus- või kutsetegevuses tegutsev isik, kelle aastane käive on kuni 50 miljonit eurot või aastane bilansimaht on kuni 43 miljonit eurot.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud erandit ei kohaldata, kui:

1) väikese või keskmise suurusega ettevõtja on juhtinud keelatud teo toimepanemist või kallutanud teisi ettevõtjaid selles osalema;

2) varem on tuvastatud keelatud teo toimepanemine väikese või keskmise suurusega ettevõtja poolt või

3) võlausaldajad, kes ei ole väikese või keskmise suurusega ettevõtja otsesed või kaudsed ostjad ega otsesed või kaudsed tarnijad, ei saa nõuet teiste solidaarvõlgnike vastu rahuldada.

(4) Kui keelatud teo toime pannud solidaarvõlgniku suhtes on Riigiprokuratuur kriminaalmenetluse seadustiku § 205¹ lõike 1 või 2 alusel või teise liikmesriigi konkurentsiasutus või Euroopa Komisjon kohaldanud leebust (edaspidi *karistusest vabastatud solidaarvõlgnik*), peab karistusest vabastatud solidaarvõlgnik kohustuse täitma üksnes oma otsese ja kaudse ostja ning otsese ja kaudse tarnija ees. Teiste võlausaldajate ees peab karistusest vabastatud solidaarvõlgnik kohustuse täitma üksnes juhul, kui võlausaldajad ei saa nõuet teiste võlgnike vastu rahuldada.

(5) Solidaarvõlgnike omavahelises suhtes peab karistusest vabastatud solidaarvõlgnik kohustuse täitma üksnes ulatuses, milles ta vastutab oma otsese ja kaudse ostja ning otsese ja kaudse tarnija ees. Kui keelatud teo toimepanemine tekitab lisaks solidaarvõlgnike otsesetele ja kaudsetele ostjatele ning otsesetele ja kaudsetele tarnijatele kahju ka teistele turuosalistele, vastutab omavahelises suhtes karistusest vabastatud solidaarvõlgnik teistele turuosalistele tekitatud kahju eest võlaõigusseaduse § 69 lõikes 1 sätestatud korras.

§ 78⁵. Keelatud teo toime pannud solidaarvõlgniku ja võlausaldaja vaheline kompromissleping

(1) Keelatud teo toime pannud solidaarvõlgniku ja võlausaldaja vahelise kompromisslepingu tagajärjel jääb kehtima solidaarvõlgniku solidaarkohustus võlausaldaja ees, välja arvatud juhul, kui kompromisslepingu pooled on sõnaselgelt kokku leppinud solidaarkohustuse lõppemises.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sõnaselget kokkulepet ei ole, peab solidaarvõlgnikust kompromisslepingu pool ülejäänud võlgnike kohustuse täitma üksnes juhul, kui võlausaldajast kompromisslepingu pool ei saa nõuet teiste võlgnike vastu rahuldada.

§ 78⁶. Keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude korral viivise arvestamise algus

Keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude korral arvestatakse võlgnetavalt rahalt viivist alates nõude sissenõutavaks muutumisest.

§ 78⁷. Keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude aegumine

(1) Keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude aegumistähtaeg on viis aastat arvates ajast, kui õigustatud isik kahjust ja kahju hüvitama kohustatud isikust teada sai või pidi teada saama, kuid mitte enne keelatud teo toimepanemise lõppemist.

(2) Keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude aegumistähtaeg peatub keelatud teo riikliku või haldusjärelevalve teostaja või keelatud teo kohtuvälise või -eelse menetleja poolt esimese keelatud teo toimepanemist puudutava menetlustoimingu tegemisega. Aegumistähtaja peatumine lõpeb aasta pärast peatumise aluseks olevat menetlust lõpetava ettekirjutuse vaidlustamise tähtaja möödumist, kui kaebust ei ole esitatud, või peatumise aluseks oleva menetluse jõustunud otsusega lõppemist või muul viisil lõpetamist.”;

9) seadust täiendatakse 9¹. peatükiga järgmises sõnastuses:

”9¹. peatükk

MENETLUSNORMID

§ 78⁸. Keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluses tõendite kogumine

(1) Kohus võib keelduda tõendite kogumisest keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluses, kui tõend sisaldab ärisaladust või muud konfidentsiaalset teavet, eelkõige kolmandaid isikuid puudutavat teavet, mis kohtu hinnangul ei ole nõude asjaolude tõendamiseks proportsionaalne.

(2) Kohus võib keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluses koguda järgmisi tõendeid üksnes juhul, kui keelatud teo riikliku või haldusjärelevalve teostaja, kohtuvälise või -eelne menetleja või keelatud tegu menetlev kohus (edaspidi *menetleja*) on oma menetluse lõpetanud:

1) tõend, mille isik on keelatud teo menetluse jaoks koostanud;

2) tõend, mille menetleja on keelatud teo menetluses koostanud ja menetlusosalisele saatnud;

3) keelatud teo menetluses esitatud kokkuleppe sõlmimise taotlus, mis on tagasi võetud.

(3) Kokkuleppe sõlmimise taotlus käesoleva seaduse tähenduses on ettevõtja poolt või tema nimel Euroopa Komisjonile või liikmesriigi konkurentsiasutusele tehtud vabatahtlik avaldus, milles ettevõtja tunnistab oma osalemist Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 101 või 102 sätestatu rikkumises või liikmesriigi õiguse sellise sätte rikkumises, mille põhieesmärk on sama mis Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitel 101 ja 102 ning mida kohaldatakse sama juhtumi suhtes paralleelselt artikliga 101 või 102, nagu on ette nähtud EL Nõukogu määruse 1/2003/EÜ artikli 3 lõikes 1, või loobub oma osalemise vaidlustamisest ja tunnistab oma vastutust kõnealuse rikkumise eest ning mis on koostatud spetsiaalselt selleks, et Euroopa Komisjonil või liikmesriigi konkurentsiasutusel oleks võimalik kohaldada lihtsustatud või kiirmenetlust.

(4) Kohus ei korralda keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluses järgmiste tõendite kogumist:

1) keelatud teo menetluses Konkurentsiametile esitatud käesoleva seaduse §-s 78¹ sätestatud leebuse kohaldamise taotlus, sealhulgas leebuse kohaldamise taotleja ülekuulamise protokoll, või teise liikmesriigi konkurentsiasutusele või Euroopa Komisjonile keelatud teo menetluses esitatud leebuse kohaldamise taotlus;

2) keelatud teo menetluses esitatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud kokkuleppe sõlmimise taotlus, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 sätestatud juhul.

§ 78⁹. Keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluses tõendi lubatavus

(1) Kohus keeldub seni, kuni menetleja on keelatud teo menetluse lõpetanud, keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluses tõendi vastuvõtmisest ja tagastab selle, kui tegemist on käesoleva seaduse § 78⁸ lõikes 2 nimetatud tõendiga, mille esitaja on saanud menetleja keelatud teo toimikus sisalduvate tõenditega isikliku või kolmanda isiku kaudu tutvumise käigus.

(2) Kohus keeldub keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluses tõendi vastuvõtmisest ja tagastab selle, kui tegemist on käesoleva seaduse § 78⁸ lõikes 4 sätestatud tõendiga, mille esitaja on saanud menetleja keelatud teo toimikus sisalduvate tõenditega isikliku või kolmanda isiku kaudu tutvumise käigus.

(3) Kui menetlusosaline esitab keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluses kohtule tõendi, mille ta on saanud menetleja keelatud teo toimikus sisalduvate tõenditega isikliku tutvumise käigus ning mis ei kuulu käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud tõendite hulka, on kohtul õigus see vastu võtta. Kohtul on õigus käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud tõend vastu võtta ka juhul, kui selle esitab menetleja keelatud teo toimikus sisalduvate tõenditega isiklikult tutvunud menetlusosalise õigusjärglane, sealhulgas tema nõude üle võtnud isik.

§ 78¹⁰. Keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluses tõendite kogumise korraldamine

(1) Kohus edastab keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluses esitatud tõendite kogumise taotluse keelatud teo menetlejale juhul, kui tõend sisaldub ühtlasi menetleja keelatud teo toimikus. Menetleja võib kohtu määratud tähtaja jooksul esitada käesoleva lõike esimeses lauses nimetatud tõendite kogumise taotluse kohta oma seisukoha.

(2) Kui keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluses on tõendi uurimiseks vaja tõendeid koguda, korraldab kohus tõendite kogumise keelatud teo menetlejalt üksnes juhul, kui seda ei ole mõistlikult võimalik korraldada üheltki menetlusosaliselt ega kolmandalt isikult.

§ 78¹¹. Keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluse peatamine poolte ühisel taotlusel

Kohus võib keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõude menetluse peatada poolte ühisel taotlusel kuni kaheks aastaks, kui võib eeldada, et see on otstarbekas poolleilolevate kompromisslääbiraakimiste tõttu.

§ 78¹². Keelatud tegu tuvastava jõustunud otsuse ja ettekirjutuse tagajärjed

(1) Konkurentsiameti jõustunud väärteloosuses või jõustunud kohtuotsuses tuvastatud keelatud teo toimepanemine on siduv keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõuet menetlevale kohtule.

(2) Konkurentsiameti ettekirjutuse resolutiivosas tuvastatud keelatud teo toimepanemine on siduv keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõuet menetlevale kohtule, kui kaebuse esitamise tähtaeg nimetatud ettekirjutuse vaidlustamiseks on möödunud ja ettekirjutust ei ole vaidlustatud või jõustunud on kohtulahend, mille alusel jääb ettekirjutus kehtima.”;

10) paragrahvi 87 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

”7) Käesoleva seaduse §-des 78⁸–78¹² sätestatud kohaldatakse tsiviilasja suhtes, mis on kohtumenetlusse võetud pärast nimetatud paragrahvide jõustumist.”;

11) seadust täiendatakse normitehnilise märkusega järgmises sõnastuses:

”1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagisid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise korral (ELT L 349, 05.12.2014, lk 1–19).”.

§ 2. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustikku täiendatakse §-ga 38² järgmises sõnastuses:

”§ 38². Kannatanu nõuete maksmapaneku erisus konkurentsialase kuriteo korral

Karistusseadustiku §-s 400 sätestatud teo toimepanemisega tekitatud kahju puuduvat hagi menetletakse tsiviilkohtumenetluses.”.

§ 3. Kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmine

Kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse 1. peatükki täiendatakse §-ga 2⁵ järgmises sõnastuses:

”§ 2⁵. Kriminaalmenetluse seadustiku § 38² rakendamine kohtumenetluses

Kriminaalmenetluse seadustiku § 38² kohaldatakse edasiulatuvalt hagidele, mis esitatakse pärast nimetatud paragrahvi jõustumist.”.

§ 4. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmine

Tsiviilkohtumenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 41 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

”5) Kui kohus menetleb konkurentsiseaduse 2. või 4. peatükiga või Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 101 või 102 keelatud teo toimepanemisest tekkinud nõuet, võib ta käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud kohustust rikkunud isikut trahvida.”;

2) paragrahvi 239 lõiget 1 täiendatakse pärast esimest lauset lausega järgmises sõnastuses:

”Enne määruse tegemist tuleb kohtul selle isiku taotlusel, kellelt tõendite kogumist on taotletud, ta ära kuulata.”;

3) seadustiku normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga järgmises sõnastuses:

”Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagsid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise korral (ELT L 349, 05.12.2014, lk 1–19).”

§ 5. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja täitemenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmine

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja täitemenetluse seadustiku rakendamise seadust täiendatakse §-ga

2⁴järgmises sõnastuses:

”§ 2⁴. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 41 lõike 5 rakendamine

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 41 lõikes 5 sätestatud kohaldatakse asja suhtes, mis on kohtumenetlusse võetud pärast nimetatud paragrahvi jõustumist.”

Eiki Nestor
Riigikogu esimees